

KOHTUNIKE XIV KORRALISE TÄISKOGU PROTOKOLL

Tallinnas, 12.-13. veebruaril 2015

Täiskogule eelnes 12. veebruaril 2015 Riigikohtu esimehe vastuvõtt Kadrioru kunstimuuseumis, kus anti üle 2014. a Kohtu Teravaima Sule ja Parima Koolitaja aumärgid.

Kohtu Teravaima Sule aumärgi pälvis eraõiguse valdkonnas Marika Leimann, karistusõiguse valdkonnas Velmar Brett ning haldusõiguse valdkonnas Maret Altnurme. Aumärgi väljaandmisega tunnustatakse esimese astme kohtunike kutsetööd ja tõstetakse esile parimaid. Aumärgi pälvinud kohtunike puhul rõhutati nende koostatud kohtuotsuste head struktureeritust, head eesti keele kasutust ja selget otsuse põhjendamist. Kohtu Teravaima Sule kandidaate esitasid kõrgema astme kohtunikud, Advokatuur ja prokuratuur. Aumärgi väljaandmise otsustas kümneliikmeline komisjon, kuhu kuulusid kõige kauem teenistuses olnud kohtunikud Riigikohtu ning Tallinna ja Tartu ringkonnakohtu igast kolleegiumist.

Samas tunnustati parimat kohtunike koolitajat 2014. aastal. **Parimaks koolitajaks valis kohtunike koolitusnõukogu Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Kaupo Paali**, kes on olnud pikaaegne kohtunike koolituste lektor asjaõiguse valdkonnas.

Täiskogu algas 13. veebruaril 2015 kell 9.30 *Swissôteli konverentsikeskuses*.

Juhatas: Priit Pikamäe, Riigikohtu esimees
Protokollis: Piret Lehemets, Riigikohtu sekretär

Täiskogul osalenud kohtunike nimekiri lisatud protokollile (lisa nr 2).

Teised kohal viibinud: Norman Aas, Lilianne Aasma, Maarja Aavik, Marko Aavik, Andres Anvelt, Anu Ernits, Mall Gramberg, Merle Heitur, Siret Jürgenson, Rasmus Karja, Jaan Kartau, Taimi Kollom, Evi Kool, Maie Kram, Karolyn Krillo, Lea Laarmaa, Vello Lahtvee, Rein Lang, Koidula Laurisaar, Eeva Levina, Külli Luha, Uno Lõhmus, Valeri Lõõnik, Lauri Madise, Rait Maruste, Mare Merimaa, Ilvi Mets, Ly Mäll, Jaano Odar, Jüri Paap, Nele Parrest, Jekaterina Pavlenko, Uno Pender, Lavly Perling, Heino-Vello Pihlak, Aliis Pihkva, Katrin Puhkason, Ruth Prigoda, Ene Randmäe, Märt Rask, Mart Reino, Katrin Saar, Maret Saanküll, Kristel Siitam-Nyiri, Merje Talvik, Indrek Teder, Mariliis Timmermann, Silvia Truman, Kaie Uusen, Hannes Vallikivi, Triinu Vernik, Viivi Villemson, Kersti Vosman.

Riigikohtu esimees Priit Pikamäe teatab, et täiskogu alguseks on registreerunud 150 kohtunikku. Tehakse teatavaks täiskogu sekretariaat koosseisus: Liis Lindström, Piret Lehemets, Triinu Meeru, Kerdi Raud, Signe Rätsep, Piia Saar, Kristel Siimula-Saar ja Liis Linn.

Pikamäe: Varem jagatud päevakorda ei ole muudatusi tehtud. Kas on vastuhääli?

OTSUSTATI: Kinnitada päevakord. Kohtunike täiskogu on rakendatud.

Kinnitatud päevakord:

9.45–10.45 Riigikohtu esimehe ettekanne õigus- ja kohtusüsteemi arengust (KS § 38 lg 3 p 1)
Priit Pikamäe, Riigikohtu esimees

Justiitsministri ettekanne õigus- ja kohtusüsteemi arengust (KS § 38 lg 3 p 1)
Andres Anvelt, justiitsminister

- 10.45-11.00 Kohtunike täiskogu kodukorra muutmise eelnõu tutvustamine ja hääletamine.
Priit Pikamäe, Riigikohtu esimees
- 11.00-11.30 Kohtumenetluse kvaliteedijuhtimise III osa „Kohtumenetluse hea tava“ tutvustamine ja hääletamine.
Kersti Kerstna-Vaks, Tartu Ringkonnakohtu esimees, töörühma juht
- 11.30-12.00 *Kohvipaus ja kohtunike omavalitsusorganite valimine*

ETTEKANDED

KOHTUNIKUKS SAAMISE KORRALDUS – HETKEOLUKORD JA PERSPEKTIIVID

- 12.00–12.35 Ülevaade 2014. aastal valminud uuringust „Kohtunikuameti kuvand Eestis“
Kalev Petti, uuringufirma Faktum ja Ariko uuringutejuht
- 12.35-13.15 Kohtunikuameti maine kujundamine – kas ainult PR pingutus või õigusemõistmise edendamine?
Mart Soonik, kommunikatsiooni õppejõud ja konsultant
- 13.15–14.15 *Lõuna*
- 14.15-15.00 Uued arengusuunad kohtunikuks saamise korralduses
Peeter Jerofejev, riigikohtunik, kohtunikueksamikomisjoni esimees
- 15.00-15.45 Inimeste vaba liikumine klassikaliste õiguselukutsete vahel
Kai Härmand, justiitsministeeriumi asekantsler, kohtunikueksamikomisjoni liige
- 15.45-16.10 Valimistulemuste kuulutamine ja Riigikohtu esimehe lõpusõnad

TÄISKOGU ISTUNGI KÄIK

1. Riigikohtu esimehe Priit Pikamäe ettekanne (lisa nr 3)

2. Justiitsminister Andres Anvelt ettekanne (lisa nr 4)

3. Kohtunike täiskogu kodukorra muutmise eelnõu tutvustamine ja hääletamine.

Priit Pikamäe, Riigikohtu esimees

Pikamäe: Praeguseks on registreerunud 160 kohtunikku. Materjal on kirjalikult toodud ka jagatud trükises, see koosneb kodukorra muutmise eelnõust ja seletuskirjast. Kodukorra muutmise ettepanekud puudutavad täiskogu kodukorra § 9, mis käsitleb täiskogu ülesandeid. Miks on vaja kodukorda muuta? Sest seadusandlust on muudetud ja kehtiv täiskogu kodukord ei ole enam seaduse üksikasjadega koosõlas. Muudetud on kohtute seadust, advokatuuri seadust, prokuratuuri seadust ja notarite distsiplinaarvastutuse seadust. Muudetud on organite nimesid kuhu täiskogu kohtunistest liikmeid valib ja muutunud on ka organite koosseis ning volituste pikkus. Muudatusettepanekuid on kokku viis. Kes on kodukorra nimetatud muudatusettepanekute heakskiitmise poolt?

Hääletustulemus: 139 poolthäält

OTSUSTATI: Muuta kodukorda. Muudatused viiakse tervikteksti sisse. (lisa nr 5)

4. Kohtumenetluse kvaliteedijuhtimise III osa „Kohtumenetluse hea tava“ tutvustamine ja hääletamine. Kersti Kerstna-Vaks, Tartu Ringkonnakohtu esimees, tööühma juht (lisa nr 6)

Pikamäe: Hääletamisele mineva materjali leiata trükise lk 12 jj – kohtumenetluse hea tava tekst, muudatusettepanekute tabel ja seletuskiri. Kes on „Kohtumenetluse hea tava“ heakskiitmise poolt?

Hääletustulemus: 90 poolthäält

33 vastuhäält

OTSUSTATI: „Kohtumenetluse hea tava“ on heaks kiidetud. (lisa nr 7)

Lis Lindström tutvustab valimisnimekirja ja valimiste korda.

Kohvipaus 11.15–12.00

5. Ülevaade 2014. aastal valminud uuringust „Kohtunikuameti kuvand Eestis“

Kalev Petti, uuringufirma Faktum ja Ariko uuringutejuht (lisa nr 8)

6. Kohtunikuameti maine kujundamine – kas ainult PR pingutus või õigusemõistmise edendamine? Mart Soonik, kommunikatsiooni õppejõud ja konsultant (lisa nr 9)

Lõuna 13.15–14.15

7. Uued arengusuunad kohtunikuks saamise korralduses. Peeter Jerofejev, riigikohtunik, kohtunikueksamikomisjoni esimees (lisa nr 10)

P. Pikamäe annab sõna Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimehele Rait Marustele.

Maruste: Kohtusüsteemist eemal olles näen, et meie riik on üle reguleeritud. Normide hulk on suurenenud ning need on muutunud üha detailsemaks. Kõik ei peaks siiski olema seadusega reguleeritud.

Põhiseaduslikkuse kohtulik järelevalve – põhiseaduskomisjonis näen järelevalve vaidlusi. Torkab silma, et nendes asjades on väga suur legalism. Tekkinud probleemi põhjus ei pruugi olla õigusnormis, vaid konkreetse normi kohaldamises konkreetsel juhul. Kui normis on viga, siis tuleb seda korrigeerida. Selleks valmistatakse ette eelnõu, mida tuleb kooskõlastada ning seejärel läbida esimene, teine ja kolmas lugemine. Pöörakem tähelepanu sellele, et leida põhiseadusega konformseid tõlgendusi. Selliselt jääb norm paigale ja õiguskindlus säilib. Vastasel juhul tekitame õiguslikku määramatust juurde. Ainsad põhiõigused, mida me ei saa kaaluda on õigus elule, õigus mitte olla piinatud ja ebainimlikult koheldud. Kõik teised põhiõigused on kaalutavad. Ei ole nii, et üks põhiseaduslik väärtus domineerib selgelt teiste väärtuse üle.

Õiguskeel – tekstid on nii keerukad, et kohtuotsusest saab aru ainult kitsas spetsialistide ring. Oleme jõudnud isegi selleni, et kohtukuludesse on märgitud kulu artikkel „kohtuotsuse seletamine kliendile“. Vaja on kirjutada keerulistest asjadest lihtsalt.

Kohtujuristid – on heameel tõdeda, et see projekt on käima läinud. Komisjonis oli kahtlusi, et mida täpselt kohtujuristid tegema hakkavad. Tuleb jätkuvalt selgitada, kuidas kohtujuriste kõige paremini rakendada. Hoiduda tuleks sellest, et kohtujuristid kinnistatakse ühe kohtuniku juurde.

Kohtu haldamise nõukoda – on aeg, et kohtute haldamise nõukojast saab kohtuhalduse keskpunkt ning kohtureform viiakse lõpule nagu esialgu plaaniti. Tuleb otsustada, kas kohtute haldamise nõukoda võtab osaliselt üle need funktsioonid, mida praegu täidab ministeerium.

Riigikohus „lämbub“, sest sinna on jõudnud väga palju asju. Tegemist on suures osas Riigikohtu enda poolt esilekutsutud probleemiga. Kui Riigikohtus on ootel väga suur arv asju, on midagi valesti. Kui konstitutsioonikohus tahab olla majakaks alama astme kohtutele, siis ta ei saa samaaegselt toimida kui hospital. Riigikohtule sarnased hädad on ka Strasbourgi kohtus.

8. Inimeste vaba liikumine klassikaliste õiguselukutsete vahel. Kai Härmand, justiitsministeeriumi asekancler, kohtunikueksamikomisjoni liige (lisa nr 11 ja 12)

Küsimused ettekandjale.

Jerofejev: Kas kooli kandideerivad töötavad inimesed või...

Härmand: Jah, see on täiskohaga õppimine.

Küsimus saalist: Mis keele eksam tuleb teha?

Härmand: See pole võõrkeele ega hollandi keele eksam, vaid lingvistiliste võimete test.

9. Valimistulemuste kuulutamine

Liis Lindström loeb ette omavalitsusorganite liikmete valimise hääletusprotokolli. (lisa nr 1)

Kohtunikueksamikomisjoni osutused valituks:

I astmest:	Liige:	Raag, Ülle
	Liige:	Kullerkann, Ingrid
	Liige:	Eerik, Meelis
	Liige:	Saar, Indrek
Ringkonnakohtust:	Liige:	Pikamäe, Kaire
	Liige:	Parmas, Andres
	Liige:	Soots, Indrek
	Liige:	Pärsimägi, Andra
Riigikohtust:	Liige:	Ligi, Viive
	Liige:	Jerofejev, Peeter
	Liige:	Koolmeister, Indrek
	Liige:	Kiris, Hannes

Advokatuuri kutsesobivuskomisjoni osutused valituks:

Liige: Nõmm, Iko
Liige: Kaur, Meeli
Asendusliige: Reinola, Urmas
Asendusliige: Brett, Velmar

Priit Pikamäe: Täna kohtunike täiskogu ettevalmistajaid. Olles ise teist aastat täiskogu ettevalmistamise juures, olen mõistma hakanud kui suur töö on täiskogu kokkukutsumine, et saaksime siin omavahel kohtuda ja mõtteid vahetada.
Kohtumiseni 2016. aastal!

Kohtunike XIV täiskogu lõppes kell 15.40

/allkirjastatud digitaalselt/
Priit Pikamäe
täiskogu juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/
Piret Lehemets
protokollija